

— диференційований підхід: вибіркові зміни змісту та форм організації навчання у навчальних групах з особливо несприятливою психологічною атмосферою.

В. М. Феценко, д-р екон. наук, проф.,
кафедра історії економічних учень та економічної історії

РОЛЬ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДНИХ ПОЗИЦІЙ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Загострення конкурентних відносин в умовах глобалізації висуває перед країнами проблему формування національної еліти (політичної, науково-технічної, економічної). Підготовка висококваліфікованих національних кадрів у різних сферах соціально-економічного розвитку є основою збереження і посилення конкурентоспроможних позицій держави на ринках праці, капіталів, послуг, інформації тощо. В розвинутих країнах Заходу ця проблема давно усвідомлена і останнім часом послідовно і наполегливо вирішується.

Поряд з іншими інституційними чинниками велика роль у розв'язанні зазначеної проблеми належить вищій освіті. «Стратифікація» останньої, система кампусів, розвиток навчальних закладів закритого типу, гуманізація та індивідуалізація навчального процесу — всі ці заходи спрямовані на формування інтелектуального потенціалу країни, на виховання у молоді креативних творчих підходів до майбутньої фахової діяльності, на можливість використання отриманих знань для прийняття правильних рішень у господарській практиці, на забезпечення гнучкості системи підготовки спеціалістів з метою адаптації до швидкозмінних вимог ринків праці тощо.

Проблеми модернізації освіти, насамперед на концептуальних засадах її спрямованості не на процес, а на результат; формування гуманістично-інноваційної парадигми освіти є надзвичайно актуальними для України і з позицій входження її в європейський освітній простір, і з огляду на необхідність відповідності підготовки випускників вищих навчальних закладів до умов міжнародного ринку праці.

Особливе місце у формуванні нової філософії освітньої діяльності, світоглядних позицій сучасного студента посідають історико-економічні дисципліни. Виходячи з освітньої концепції Болонської декларації, в якій головний акцент робиться на якості підготовки фахівців, вони виконують важливу роль з форму-

вання фундаментальних засад для вивчення інших суспільно-економічних наук, виховання громадянської позиції особистості, підвищення її культурного, інтелектуального та професійного рівня.

Курси «Економічної історії» та «Історії економічних учень» дають студентові ґрунтовні базові знання, але не як певну суму застиглої інформації, а знання, що розвиваються, змушуючи кожного студента творчо осмислювати пропонований викладачем матеріал, самостійно його оцінювати і аналізувати. Такий метод опанування знань, по-перше, спрямований на формування економічного мислення та економічної культури студента. По-друге, згаданий метод готує майбутнього фахівця до навчання протягом життя, відповідно реагуючи при цьому на зміни в економічній дійсності.

За влучним висловом Дж. М. Кейнса, економіст вивчає сучасне у світлі минулого для створення майбутнього. Цей принцип має бути покладений в основу викладання економічних дисциплін в університеті в цілому. Стосовно ж курсу «Історії економічних учень» слід зазначити, що він допомагає розкрити економічну теорію в генезисі, показати еволюцію напрямків і шкіл економічної думки протягом віків з їх критичною оцінкою, спробою прослідкувати окремі тенденції та стійкі зв'язки у формуванні тих чи інших концепцій, побачити спадкоємність їх розвитку та зв'язок минулого з сучасністю. Історія економічної думки розкриває процес виникнення економічних категорій, виступає солідним підґрунтям для розуміння та розвитку сучасних економічних теорій, в тому числі і концепцій становлення ринкового господарства в Україні.

Ознайомлення студентів з важливими проблемами світової економічної науки, особливо ХХ-го ст., та визначення найбільш характерних підходів до їх вирішення дозволяє майбутнім фахівцям не тільки оволодіти сучасною методологією економічного аналізу, але й готує їх до вирішення у перспективі актуальних теоретичних та практичних проблем вітчизняної транзитивної економіки. Випускник з наукової точки зору має оцінювати досягнуте та підмічати недоліки.

Історія економічної думки як методологічна наука, поряд з іншими економічними та філософськими дисциплінами, формує основу світоглядних позицій молоді людини, дає широкий спектр історико-економічних знань у їх динаміці, можливості порівняльного аналізу за епохами, країнами, окремими науковими течіями та персоналіями. Крім того, акцентуючи увагу студентів на найвагоміших теоретичних надбаннях людства у сфері еконо-

мічної науки, вона націлює слухачів на можливість і необхідність практичного використання одержаних знань у господарській практиці. Це виступає важливим мотивуючим чинником до вивчення історико-економічних дисциплін.

З огляду на зміст, значущість та обсяги «Історії економічних учень» важливою метою при викладанні курсу є завдання навчити студента працювати з літературою. В процесі підготовки наукових есе, порівняльного аналізу напрямів економічної думки тощо студент отримує навички наукової роботи, що надзвичайно актуально для високоосвіченої особистості і що впливає з вимог Болонської декларації.

Таким чином, курс історико-економічних дисциплін вносить вагомий вклад у підготовку фахівця-економіста, творчої особистості, людини з широким світоглядом.

Н. М. Фіньк, бакалавр з економічної теорії

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ (ПОГЛЯД БАКАЛАВРА З ЕКОНОМІКИ)

Будучи безпосереднім учасником навчального процесу в якості студента, а також здобуваючи рівень магістра з економічної теорії, доводиться часто задумуватися над проблемами, що виникають у процесі навчання. До того ж, доводиться розглядати навчальний процес і з позиції майбутнього викладача. Звичайно, проблем чимало, на мою думку, вони виникають ще до вступу у ВНЗ, адже переважна більшість абітурієнтів не звикла до самостійної роботи, на яку припадає основна частина навчального графіку.

На мою думку, перелік дисциплін, що викладаються, має бути гнучким. Звичайно, в перший рік він має бути постійним для того, щоб кожен зміг усвідомити та визначити чи правильний він зробив вибір, вступивши у ВНЗ та обравши ту чи іншу спеціальність. А в наступні роки навчання я вважаю правильним було б дати ширшу ніж сьогодні можливість кожному індивідуально обирати дисципліни, котрі він хоче слухати та вивчати.

Стосовно форми викладу матеріалу, то слід зазначити, що переважна більшість викладає його у традиційній формі — лекції, семінари, а семінари, в свою чергу, ведуться за принципом питання-відповідь. Застосовуючи таку форму перевірки знань зов-